

אזור	יהודה	השומרון
לשכת	היועץ	המשפטי
ת.ד. 5,	בית אל	90631
טל':	02-9977071/711	
פקס:	02-9977326	
340/17	-	754453
ט"ו	באב	התשע"ג
22	ביוני	2013

לכבוד
גב' ג'סיקה מונטל
מנכ"ל "בצלם"

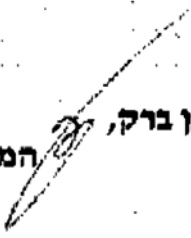
שלום רב,

הגדון: פנייתכם בעניין "עיכוב ילד בן חמש בחברון"
שלכם: ש.מ. 14989 מיום 10.7.13

1. במכתבכם שבסימוכין ביקשתם את התייחסותנו לאירוע מיום 9.7.13, במהלכו עיכבו חיילי צה"ל קטין בן 5 שנים ותשעה חודשים בגין זריקת אבנים, ולאחר מכן עוכב גם אביו, עד העברת השניים לידי המשטרה הפלסטינית. יצוין כי למכתבכם צירפתם תיעוד מצולם של האירוע, אשר חלקו פורסם גם בכלי התקשורת.
2. מושכלת יסוד היא, כי כוחות צה"ל הפועלים באזור גדרשים לפעול כחוק ובהתאם לסמכויות המוקנות להם על פי דין. בד בבד, עליהם להתמודד עם התופעה המתרחבת של ידווי מסוכן של אבנים לעבר כבישים על ידי קטינים מתחת לגיל האחריות הפלילית, בין היתר, באזור העיר חברון.
3. למותר לציין, כי כחלק ממחויבותו של צה"ל לפעול על פי החוק, פועלים המפקדים להבטיח, כי זכויותיהם של כל תושבי האזור, ובהם גם תושבי האזור הקטינים, תישמרנה. עוד, ישנה הכרה, כי הטיפול בעניינם של קטינים מצריך רגישות מיוחדת, הלוקחת בחשבון את גילם הצעיר ואת מאפייניהם הייחודיים.
4. לצערנו, לא אחת נתקלים חיילי צה"ל ואנשי כוחות הביטחון בילדים, שטרם מלאו להם 12 שנים, המיידיים אבנים לעבר אזרחים, כלי רכב, ואנשי כוחות הביטחון, ומשתתפים בהפרות סדר, וזאת בהעדר השגחה הורית. נזכיר, כי אירועים כאמור יוצרים סיכון משמעותי לעוברי דרך ולכוחות הביטחון, ועלולים ליצור סיכון אף לילד עצמו, אשר נמצא ללא השגחת המבוגר האחראי לו.
5. כידוע, קטין מתחת לגיל 12 אינו בר אחריות פלילית, ועל כן לא ניתן לעצור אותו או להעמידו לדין, ולא ניתן לטפל בו באמצעות הכלים מן המשפט הפלילי.

6. עם זאת, אין פירושו של דבר כי לחיילי צה"ל אין סמכות לטפל באירוע, שבו קטין מסכן את שלום הציבור, ואף את עצמו. לדידנו, לכוחות הביטחון הסמכות לפעול על מנת להסיר את הסכנה הנשקפת מפעילותו של הקטין, לו ולאחרים, בין היתר באמצעות הרחקתו מהאזור וליווי להוריו או לרשויות הפלסטיניות, שלהן, בהתאם להסכם הביניים, מוקנית האחריות לתחום הרווחה. לא זו אף זו, ניתן אף לומר, כי במקרים בהם חיילי צה"ל מבחינים בילד המבצע פעולות מסוכנות כגון ידויי אבנים לעבר כלי רכב חולפים, יהיה זה חסר אחריות מצד החיילים להתעלם מכך ולעזוב את הילד לגופו, עת הוא ממשיך במעשיו המסוכנים. אך לאחרונה היינו עדים לתוצאות העגומות של פגיעת אבן בכלי רכב נוסע.
7. כמובן, כי בעת שכוחות הביטחון פועלים כאמור, עליהם לעשות כן ברגישות המחויבת, תוך הקפדה מלאה על שלומו של הילד ותוך שמירה מרבית על כבודו ועל צרכיו כקטין.
8. כך ביקשו חיילי צה"ל לפעול במקרה זה, לאחר שהילד יידה אבנים, וסיכן בכך באופן משמעותי את עצמו ואת העוברים והשבים. החיילים ביקשו לאתר את הוריו ולהעביר את הילד לטיפול הרשויות הפלסטיניות. עם זאת, הכוחות הפועלים שגו, שעה שערכו את אביו של הקטין, אזקו אותו וכיסו את עיניו, בטרם שוחררו השניים לידי המשטרה הפלסטינית ומבלי שהיה חשד שהצדיק את הצעדים האמורים. מפקד הפיקוד העיר על כך וביקש לחדד לכוחות, כי דרך הפעולה האמורה אינה ראויה, בפרט שעה שמדובר בקטין רך בשנים ולאחר שאביו אותר.
9. כאמור בפתח הדברים, המקרה הנדון מציב דילמה מורכבת, שבה מחד גיסא המשפט הפלילי אינו מעניק את הכלים המתאימים לטיפול בקטינים מתחת לגיל האחריות הפלילית, ומאידך גיסא, לא ניתן לעמוד מנגד, שעה שאותם קטינים משליכים אבנים באופן המסכן עוברי אורח כמו גם את עצמם. לעמדתנו, הסרת הסכנה על ידי הרחקת הקטינים והעברתם באופן מיידי לחשגחת הוריהם או לחלופין לטיפול גורמי ההשטת הפלסטינית, על מנת שימשיכו את הטיפול בהם כמיטב שיקול דעתם, היא לגיטימית בדומה לצעדים שהיו נקטים כלפי קטין שהיה מעורב בפעילות דומה בישראל.

בברכה,

דורון בן ברק, אל"ם
המשפטי היועץ